

Samenvatting

NEDERLANDS TOEN EN NU

Aantekeningen hoofdstuk 1 & 2

Ablaut = afwisseling in klinkers van werkwoorden (vinden – vonden – gevonden)

Umlaut = verandering van klank als gevolg van naburig segment

Gesloten lettergreep: medeklinker aan het eind.

Open lettergreep: klinker aan het eind.

Aantekeningen college 7 februari

Groot verschil in klank Oud-Nederlands:

1. De w is labiodentaal, dus wordt uitgesproken zoals op z'n Engels
2. Er zijn geen sjwa's. dus het is bijv. gitogah ipv getogen.

West-Germaans: Nederlands, Duits, Fries, Engels

Noord-Germaans: de Scandinavische talen

Oost-Germaans: gotisch (uitgestorven)

De eerste Germanen hadden geen schrift, later ontstond er runenschrift

Pas na Karel de Grote begonnen we met Latijnse letters te schrijven

De runen werden daarna als heidens gezien

Het Gotische schrift daarentegen was gebaseerd op het Grieks

Van het Oer-Germaans en het West-Germaans zijn nauwelijks teksten overgebleven, dus daar weten we weinig van

Wat we wel weten komt van Romeinse bronnen, omdat zij vaak met de Germanen te maken kregen

De wet van Grimm / de eerste Germaanse klankverschuiving:

1. Stemloze plofklanken worden stemloze wrijfklanken
2. Stemhebbende plofklanken worden stemloos
3. Stemhebbende explosieven die geaspireerd waren werden wrijfklanken

Dus:

1. P wordt f. t wordt th, en k wordt x.
2. B wordt p. d wordt t. g wordt k.
3. B^h wordt b met een streepje erdoor. D^h wordt d met een streepje erdoor. G^h wordt g.

De wet van Verner is een uitzondering op de wet van Grimm. Stemloze plofklanken werden soms namelijk ook stemhebbende wrijfklanken. Dit kwam door het accent. Als het accent niet op de voorafgaande lettergreep lag, werd de wrijfklank stemhebbend ipv stemloos.

De comperatieve methode: het vergelijken van nauwverwante talen, waarmee je de oertaal kunt reconstrueren (dit is altijd het meest waarschijnlijke geval en blijft dus een hypothese)

Ablaut: klinkerverwisseling in stam om betekenisverschil aan te geven (vergelijkbaar met een uitgang)

Umlaut: klinkerverwisseling door anticipatie op klinkers in uitgang

Sterke werkwoorden: verleden tijd krijgt klinkerwisseling in stam

Geminatie is verdubbeling/verlenging van medeklinkers. Bijvoorbeeld: stoten/stotteren. Beven/bibberen. Heeft te maken met rekking in een open lettergreep. Lid wordt leden, maar bij geminatie niet: pad blijft padden.

Nog meer voorbeelden met rekking: weg -> wegen. Stad -> steden. Pad -> paden. Gebod -> geboden.

Geen rekking door geminatie: rotte, kikker, bitter.

Aantekeningen hoofdstuk 3

Synchronie: verschillen in taalgebruik die gelijktijdig optreden

diachronie: taalverandering, in fasen, door de tijd heen

FONOLOGISCH context bepaalde veranderingen:

- Analogie ->en paradigma gaat meer op elkaar lijken
- Assimilatie -> (boomtje wordt boompje)
- D-deletie en d-insertie
- Dissimilatie -> meer onderscheid tussen aangrenzende segmenten
- Enclisis ->korte woorden die zwak beklemtoond zijn hechten zich aan het slotstuk van de voorafgaande beklemtoonde lettergreep van een ander woord
- Ersatzdehnung -> compensatierekking
- /ft/-/xt/-wisseling -> het een verandert in het ander (bijv. vroeger: graft, nu: gracht)
- H-deletie en h-insertie
- Hypercorrectie -> bijv. h-insertie bij een woord dat nooit h-deletie heeft gehad
- Metathesis -> positiewisseling van segmenten in een woord
- Monoftongering ->tweeklanken worden eenklanken
- N-deletie en n-insertie
- Proclisis -> korte woorden die zwak beklemtoond zijn hechten zich aan het beginstuk van de volgende beklemtoonde lettergreep van een ander woord
- Reductie -> verzwakking. Een lange vocaal kan verkorten, een korte vocaal kan een sjwa worden, de onsetcluster van een woord kan reduceren
- Rekking -> korte vocalen worden lange vocalen in een open lettergreep
- Ronding -> een vocaal wordt met geronde lippen gerealiseerd
- Sjwa-deletie en vocaalreductie tot sjwa
- Sjwa-insertie

- T-insertie en t-deletie
- Umlaut
- Velarisatie -> een manier van articuleren waarbij het achterste deel van de tong naar het gehemelte gaat. Hierdoor ontstaat een ng-klank
- Versterking -> tegenover reductie. Uit een sjwa komen vocalen. Ook consonanten kunnen versterken, worden stemhebbend
- Vocaalverkorting -> een vorm van reductie
- Vocalisering -> bijvoorbeeld hout wordt hout.

FONOLOGISCH niet context bepaald:

- Diftongering -> lange vocalen hebben de neiging een tweeklank te worden. Bij ei en ui.
- Fronting -> achterklinkers worden voorlinkers
- Lexicale diffusie -> een geleidelijke verandering
- Monoftongering -> tweeklanken worden eenklanken
- Ontronding -> verlies van lipronding
- Systeemdruk -> een opengevallen plaats wordt ingenomen door iets nieuws
- Tendens -> 'spontane' veranderingen op overeenkomstige systematische wijze
- Verhoging -> lange vocalen tenderen naar verhoging
- Verlaging -> vocalen uit spreken met een lagere stand van de tong

MORFOLOGISCHE veranderingen

- Woordvorming door productieve regels en door bijzondere vormen (bijzondere woordvormingen) (twee belangrijke veranderingstendensen in tegengestelde richtingen)
- Lexicalisatie bij afleiding en/of bij samenstelling
- Systematisering bij affixuitbreiding en/of bij regulering en back formation

SEMANTISCHE veranderingen

- Afhankelijke denotatieve veranderingen
- Onafhankelijke denotatieve veranderingen
- Connotatieve veranderingen
- Betekenisverandering door verandering van de referent
- Diachronie in synchronie

Aantekeningen college 14 februari

Het uiteenvallen van het West Germaans gebeurde rond het einde van het eerste millennium

Je kunt niks zeggen over hoe oud het Nederlands is; hoe ver je ook teruggaat, er is altijd wel iets

De West Germaanse talen worden duidelijker rond 800-900

De pf-klank is een affricaat want het begint met een plofklank en eindigt met een wrijfklank

T wordt ts, zelfde fenomeen

K wordt g

Monoftongering= wanneer een monoftong ontstaat uit een diftong

Bij het kust Germaans: (Vlaams, Hollands, Fries, Engels)

- n-wegval (mond -> mouth)
- Ontronding (put -> pit, vuur -> fire)

Spelling van het Middelnederlands:

- Latijns alfabet (voornamelijk monniken die schreven)
- Maar de j,u en w zitten niet in het Latijnse alfabet (23 letters) dus die komen ergens anders vandaan. De j-klank werd gerealiseerd met een i
- De j in het Middelnederlands was nog geen glijklank, maar een variant op de i
- Bijvoorbeeld: jck was ik

Ligatuur = wanneer twee letters aan elkaar worden geschreven als 1 klank

Allografeem: speciale schrijfvorm

Medeklinkers Middelnederlands:

- U = spellingvariant van V, werden door elkaar gebruikt
- W = ligatuur van 'UU' of 'VV', werd pas later een aparte letter, was dus eerst bilabiaal ipv labiodentiaal
- K = werd weinig gebruikt, vooral C werd gebruikt na een vocaal wordt het CK. Boec -> boeck.
- Z = werd ook weinig gebruikt, meestal S ipv Z
- C = uitgesproken als een S als er een voorvocaal op volgt: Cirkel, Citroen
- C = uitgesproken als een K als er een achtervocaal op volgt: Coe, Camer, Capel
- (C ook als K als er een consonant op volgt)
- (Dus wil je een K klank voor een voorvocaal, dan gebruik je gewoon de K)

Klinkers spelling Middelnederlands:

- Lange A: ae, ai, a
- Korte A: a
- Lange E: ee, ei, e
- Korte E: e
- Lange I: ii, ij, y, ie
- Korte I: I, j, y
- Lange O: oo, oi, oe
- Korte O: o
- Lange U: uu, ue, ui
- Korte U: u, v
- OE: oe, ou

- EU: eu, ue

Spelling diftongen:

- EI: ei, ey
- OU: ou
- AU: au, aeu
- AI, ai, ai, aij, ay
- OJ: oi, oj, oij, oeij, oei
- UJ: oeij, oij, oei, oey

Spelling medeklinkers:

- B: b
- D: d
- F: f
- G: g
- X: g, gh, ch
- H: h
- J: i, j, y
- K: c, k, ck
- L: l
- M: m
- N: n
- P: p
- R: r
- S: s, c
- T: t
- V: v, u
- W: w
- Z: z, s

Apocope: wegval aan het eind van een woord (het vaakst)

Voorbeelden: omme -> om

vrouwe -> vrouw

ic dede -> ik deed

Syncope: wegval in het midden van een woord (gebeurt redelijk vaak)

Voorbeeld: Ghenere -> gheenre _> ghere (geen)

Courant -> krant

Kalant: klant

Procopie: wegval aan het begin van een woord (komt vrij weinig voor, omdat wij in het Nederlands vrij weinig sjwa's aan het begin van een woord hebben en de sjwa's vallen toch wel het meeste weg)

Voorbeelden: het -> et -> t
ik wil het -> kwillet

We hebben niet alleen wegval van de sjwa, maar ook sjwa- insertie:

- Arm -> arrem
- Melk -> mellek
- Glas -> gelas
- Gebeurt alleen bij clusters met liquide letters, dus R of L

L-vocalisatie zorgt voor diftong:

- Old wordt oud
- Gold wordt goud
- Ligt aan de soort L, dit gebeurt vooral bij de donkere L, de lichtere, heldere, L blijft netjes staan

Aantekeningen hoofdstuk 4 (19 februari)

Oudnederlands	500-1200	Oudnederlands Woordenboek (ONW)	500-1200
Middelnederlands	1200-1500 (1550)	Vroegmiddelnederlands Woordenboek (VMNW) Middelnederlansch Woordenboek (MNW)	1200-1300 1250-1550
Nieuwnederlands	1500 - heden	Woordenboek der Nederlansche taal	1500-1921

Nieuwnederlands is inclusief: vroegnieuwederlands, zestiende- en zeventiende-eeuws.

Dialecten van het Middelnederlands: Vlaams, Hollands, Brabants, Limburgs, en de noordoostelijke dialecten.

Clisis = wanneer eenlettergrpige woorden zonder nadruk zich hechten aan de rand van ene beklemtoond woord en daarmee een (nieuwe) eenheid vormen. Voorbeelden: 'haddinne' (had hij), 'tfolc' (het volk), 'gaedi' (gaet ghi), 'hij's' (hi es), 'inne' (ic ne).

Procope: deletie aan het *woordbegin* (bijv. 'historie' wordt 'storie')

Syncope: deletie in het *middendeel* van het woord (sjwa-deletie, bijv. 'sconere wordt 'scoenre')

Apocope: deletie aan het *woordeinde* (bijv. 'hebbe' wordt 'heb', 'binnen' wordt 'binne')

Sterke verbuiging: vocalische flexie, flexie I, woordeinde -C, flexie-uitgangen met een sjwa

Zwakke verbuiging: consonantische flexie, flexie II, woordeinde sjwa, flexie-uitgangen met een n

Aantekeningen college 21 februari

Du = ghij

Tu = hij

Finiet = persoonsvorm

niet-finiet = infinitief, voltooid deelwoord, tegenwoordig deelwoord

Valentie van werkwoorden = combineerbaarheid van werkwoorden

Nieuw Nederlands: door

Middelnederlands: van, bi

Nieuw Nederlands: ik werd door hem ontslagen

Middelnederlands: hij seide dat desen brief *bi* hem alleene was gheschreven

'ghe' is een negatief polair item

De overtollige 'ig' werd later toegevoegd aan het Nederlands:

- Overhanden wordt overhandigen
- Reizer wordt reiziger
- Kruisen wordt kruisigen
- Einden wordt eindigen
- Bekosten wordt bekostigen

Aantekeningen hoofdstuk 4 (de rest) en hoofdstuk 5 (5 maart)

Nominatief naamval (eerste naamval): primair het onderwerp van de zin. Ook naamwoordelijk gezegde en bij aanroepingen. (Voorbeeld aanroeping: *herbercht mi, joncfrouwe scone, tameer*. Geef mij, schone jonkvrouw, vandaag nog onderdak.)

Genitief naamval (tweede naamval): kan op zinsniveau en op woordgroepsniveau. (Voorbeeld: *hi at des honehcs*, hij at de honing. En *een lepel honechs*, een lepel honing.) Er is ook de possessieve genitief, dus een bezitsrelatie (in ruime zin). (Voorbeeld: *des coninx bode*, de bode van de koning. Maar ook: *dat gherecht ordel Gods*, het rechtvaardige oordeel van God.) Ook deel van een geheel. En bijwoordelijke bepalingen kunnen ook genitief worden uitgedrukt.

Datief naamval (derde naamval): voor het indirect object in de ruimste zin. Dat is: meewerkend voorwerp (aan iemand), belanghebbend voorwerp, possessieve datief en ethische datief. Ook bijwoordelijke bepaling van tijd en of plaats. Voorzetsels: *bi, met, te, ute, uut, van en in*.

Accusatief naamval (vierde naamval): voornamelijk voor het direct object. Ook lijdend voorwerp, maar die kan ook genitief of datief zijn. (Voorbeeld: *hi sleet sijn haer, hi wranc sijn hande, hi beet te gadere sine tande*, hij rukte zijn haar uit, hij wrong zijn handen, hij tandenknarste.) kan ook nog een bijwoordelijke bepaling zijn. Voorzetsels: *dore, jegen, naer, omme, op, sonder en in*.

De klassen van de sterke werkwoorden:

- **Klasse I:** vocalen /i: - e: - e: - e:/. Gripen – greep – grepen - ghegrepen. (Hierbij horen ook woorden die beginnen met ver-, ont- of be-, zoals verbliven of ontbiten. Onregelmatige werkwoorden zijn: rijgen, spugen en aantijgen)
- **Klasse II:** vocaalwisseling /i: - o:- o: - o:/. Bieden – boot – boden – gheboden. Ila: De /i:/ kan ook /y:/ zijn. Bughen – booch – boghen – gheboghen. (z zorgt voor een klankverandering: vriezen – vrooms – vroorn – ghevroren)
- **Klasse III:** heeft twee ondersoorten.
IIIa: vocaalwisseling /ε - a - o of ɔ - o of ɔ / werpen – warp – worpen – gheworpen
IIIb: /I - a - o - o/ springhen – spranc – spronghen – ghespronghen
(Bij het ww ‘werden’ = worden, kan ‘ghe-’ missen.)
- **Klasse IV:** wisseling /e: - a - a: - o:/ nemen – nam – namen – ghenomen (het ww ‘comen’ = komen, heeft enige afwijkingen: vaak geen ‘ghe-’)
- **Klasse V:** wisseling /e: - a - a: - e:/ gheven – gaf – gaven – ghegeven.
- **Klasse VI:** wisseling /a: - u - u - a:/ varen – voer – voeren – ghevaren
- **Klasse VII:** wisseling /X - i - i - x/ hierbij kan x allerlei klinkers voorstellen. Dus:
slapen – sliep – sliepen – gheslapen
loop – liep – liepen – ghelopen
heeten – hiet – hieten – gheheeten

NIEUWNEDERLANDS VAN DE ZESTIENDE EN ZEVENTIENDE EEUW (HET VROEGNIEUWNEDERLANDS)

Voornamelijk gebaseerd op het Hollands van het gewest Holland. Het ontwikkelde zich vooral schriftelijk, en maar weinig mensen spraken het. Vooral in de negentiende en twintigste eeuw gingen mensen het spreken.

Codificatie = grammaticale regels voor het Nederlands in die tijd

Selectie = woordgebruik (van welke regio)

De /y:/ werd ui en de /i:/ werd ij. Dit gebeurde al vrij vroeg in het Hollands.

Schema 25 over de volle vocalen van het Vroegnieuwlands op blz. 191.

De diftongen zijn:

- Ei en ij. Als in: beide en blij. Ui als in uit. Ieuw als in kieuw of nieuw. Eeuw als in leeuw.
- Ou als in nou. Of au als in blauw. Oei als in boei. Ooi als in mooi. Oi als in floyte (fluit). Aai als in haai. En de atypische ai als in baide of klain (beide of klein).

De negen consonantische veranderingen:

1. Proclisis: Tije = Het IJ. D’welcke = de welcke (die). Tlichaem = het lichaem. Savonds = des avonds. Ook enclisis: totter = tot der. Yck segt hem = yck seg het hem.
2. De /k/ na ng verdwijnt bij een aantal woorden: dwang, vreemdeling wat eerder dwangk en vreemdelink was.
3. Final devoicing. Deletie van de sjwa aan het wordeinde.
4. Devoicing gebeurt ook in vormen als dadelijck van datelijck. Neffens wordt nevens.
5. Assimilatie.

6. Apacope en syncope van d/t (dus deletie aan het wordeinde en in het woord). Stipt wordt stip. Dat wordt da. Niemand wordt niemen.
7. Insertie van t,d,m. in het woord en aan het wordeinde. In het woord: fraytse, andersints, eygentlyck, inwoonders, fijnder, bitterde. Aan het wordeinde: nergent, dobbelt.
8. Af en toe deletie van h: hermelijnen wordt armelijnen. Af en toe insertie (hypercorrect): oubollig wordt hobollich.
9. D insertie in sooder: zo er. En dieder: die er. Insertie van t in tsedert en onvertsaaft.

Aantekeningen college 7 maart

Diftongering in het vroegniewnederlands:

ie wordt ij (vry wordt vrij)

uu wordt ui (huus wordt huis)

Dus /i:/ wordt /ei/

/y:/ wordt /oey/

Ui 1: diftongering van /y:/ (16^e en 17^e eeuw)

Ui 2: bestond al, ontstond uit oi

In de 17^e eeuw zijn deze twee samengevoegd tot 1 klank

Ook de ei en ij zijn samengevoegd tot 1 klank en waren niet meer van elkaar te onderscheiden, dit weten we omdat men spelfouten begon te maken

Ook au en ou zijn samengevallen

au = oorspronkelijke diftong

ou = ontstaan door vocalisatie van de l in de middeleeuwen (old -> oud etc.)

Ê = scherplange ee (was al lang)

ē = zachtlange ee (gerekte klank door l of korte e)

Ô = van oorsprong scherplange oo

ō = door rekking zachtlange oo

Deze ee's en oo's vielen samen tot 1 lange ee en 1 lange oo klank

Er kwamen mensen van overal naar Amsterdam en dat beïnvloedde de taal ook, subtiele verschillen vielen weg omdat mensen ze toch niet doorhadden

Middelnederlands: bilabiale w

Vroegniewnederlands: labiodentale w

n-apocope: wegval van N na sjwa, komt terug in spelling vanaf 17^e eeuw

n-epenthese: toevoeging van n tussen twee vocalen: openn einde, dat we n m een toffe jongen vinden

in de 17^e eeuw: twelck zodrae de spaengers vernamen
nu: zodra de spanjaarden dit vernomen

aantekeningen hoofdstuk 5 (de rest) (13 maart)

De syntaxis van het vroegnieuw-nederlands zit tussen het Middelnederlands en het Nieuwnederlands in

Negatie in het Middelnederlands:

1. Eendelige zinsontkenning
2. Tweedelige negatie
3. Enkelvoudige ontkenning met een negatief bijwoord

Negatie in vroegnieuw-nederlands: alleen enkelvoudige ontkenning met een negatief bijwoord hoewel in het begin dubbele negatie nog wel bestond

Grondpatroon woordvolgorde:

- i. In mededelende zinnen en vraagwoordvragen hebben we persoonsvorm op de tweede plaats (verb second) -> subject naast persoonsvorm, voor of achter
- ii. In zinnen met ja/nee vragen en in een specifiek soort bijzinnen (voorwaardelijk en concessief) staat persoonsvorm voorop -> subject naast persoonsvorm, voor of achter
- iii. In reguliere zinnen staat de persoonsvorm verder naar achter, liefst zo ver mogelijk rechts -> subject en persoonsvorm gescheiden, subject zo veel mogelijk links

Aantekeningen college 14 maart

Het lexicon = de woordenschat

Open klasse	Gesloten klasse
Voortdurend nieuwe elementen toegevoegd	Nieuwe elementen komen niet of sporadisch
Door afleiding (affix), samenstelling (koppelen), ontlending aan andere talen en nieuwvorming	Telbare elementen
Vooraf veel nieuwe zelfstandige naamwoorden	Funcitiewoorden, bijvoorbeeld lidwoorden en hulpwerkwoorden
Ook adjectieven, maar binnen adjectieven zijn er wel weer gesloten klassen	Geen betekenis (ook partikels zoals 'toch')
Inhoudswoorden: woorden die wel betekenis hebben	
Werkwoorden, adverbia, adjectieven, zelfstandige naamwoorden etc.	Hulpwerkwoorden, voorzetsels, voegwoorden, sommige bijwoorden (te, zo, etc.)

Samenstellingen zijn de voornaamste vorm van nieuwe woorden, vooral nominale samenstellingen:

Noun + noun

zelfstandig naamwoord + zelfstandig naamwoord

Maar woordenboeken geven lang niet van alle samenstellingen de betekenis!

Paddenstoel wel, want een pad + een stoel maakt niet paddenstoel

Docentenstoel niet, want die betekenis kun je zelf wel opmaken als je weet wat een docent en een stoel is

Structuur van samenstellingen:

- N + N is een grote klasse. Bijvoorbeeld: ijsbeer, nachtvlinder (noun + noun)
- A + N is wat kleiner. Bijvoorbeeld: zuurkool, leeghoofd (adjectief + noun)
- P + N is redelijk groot. Bijvoorbeeld: uittocht, aandeel, opkomst (prepositie + noun)
- V + N is redelijk groot. Bijvoorbeeld: leeftocht, zoekplaatje, zwemvest (verb + noun)

Links vertakkende samenstellingen:

Linkerdeel is al een samenstelling

[[zuur + kool] schotel]

Rechts vertakkende samenstellingen:

Rechterdeel is al een samenstelling

[kerrie [zuur + kool]]

Er is natuurlijk ook een combinatie van allebei:

[[zuur + kool] [leeg + hoofd]]

Bindfoneem = een tussenklank in samenstellingen

pan – en – koek

fluit – e – kruid

koning – s – huis

kind – er – feest

Analoog: er was het woord 'koning^h kroon', dus daarom volgen koningshuis, koningsdag, koningskind etc.

In sommige samenstellingen zie je nog oude woorden terug, zoals wierook, weerwolf, wereld, maarschalk, booswicht etc.

Affixoïde = een woord dat de oorspronkelijke betekenis kwijtraakt en een affix wordt

Bijvoorbeeld '-boer' is niet alleen een farmer, maar is een handelaar omdat iedereen die iets op de markt verkocht een boer was maar nu is dat niet meer zo

Pejoratieve samenstellingen: 'rot-', 'pest-', pokke, klere, klote, kut, takke etc.

Het affix 'lijk', komt van lijk als in lichaam. Dus vriendelijk was iemand met het uiterlijk van een vriend, op een vriend lijken, lijkend op een vriend, vriendachtig

De affixen 'er' en 'aar' gaan terug op de latijnse vorm 'arius'
'aar' komt vooral voor om dubbele sjwa's te vermijden

Sjwa + L, N of R wordt 'aar', elders 'er'

HET STANDAARD NEDERLANDS

Middeleeuwen: geen standaard Nederlands, alleen dialecten. Elk boek was in het eigen dialect

Na middeleeuwen: Bourgondische standaard (15^e eeuw). Daarna 80-jarige oorlog, Nederland en België werden gesplit

Boekdrukkunst had gevolgen voor schrijftaal: het was een massaproduct en de taal moest dus toegankelijker zijn voor een groter groep mensen dan de plek waar het is geschreven. Ook dominees moesten een beetje algemeen Nederlands kennen omdat ze rouleerden door het land en zich verstaanbaar moesten kunnen maken

17^e eeuw: begin van een standaard. Het Hollands van Amsterdam wordt dominant (met invloed van Brabant)

1800: Franse periode. Vanaf 1795 Franse controle, de Fransen hadden wel standaardisering, dat ging de Bataafse republiek ook doen: officiële spelling en grammatica

Daarna kwam ook onderwijs door het rijk / door de overheid.

Nu: dit allemaal bij elkaar kan alleen maar voor ABN zorgen

Standaardisering heeft voor- en nadelen:

Voor: regels, niet iedereen doet zomaar wat

Na: de regels zijn niet te veranderen, verplichtingen

Aantekeningen college 21 maart

Taalontwikkelingen na 1750:

- De twee korte o klanken zijn samengevallen vanaf ongeveer 1900
De R was een tongpunt r, er komt een huig R bij. De huig R is zowel post-vocaal als prevocaal
En er is na de 2^e wereldoorlog ook de Gooische R bijgekomen, de retroflexe R, die is meestal post-vocaal
- Fricatieven worden stemloos, behalve tussen twee vocalen in
Hypercorrect: fout -> vout
suiker -> zuiker
Sinds 1930 is dit waar te nemen
- Het naamvalsysteem verdwijnt gelijkelijk aan, in spreektaal eerder dan in schrijftaal. Vanaf 17^e eeuw verdwijnt het, in 1947 wordt het officieel geen onderdeel meer van de Nederlandse taal (het verschil tussen nominatief en genitief was toch al niet zo groot)

- Het woord 'aan' is ook in opkomst, in vergelijking met 'van'
- Minder doorbreking van de verbale eindgroep:
iets wilde duidelijk maken VS
iets duidelijk wilde maken
In de 1^e is 'duidelijk' het doorbrekende element
- Kunt wordt kan. Komt door zal en omdat het onderscheid tussen u en jij kleiner wordt
- Zwakke werkwoorden worden soms sterk: vraagde wordt vroeg
- Scrambling neemt af
- Waarvan = resumptieve prolepsis (neemt toe)
- Nieuwe prefixen: super (1930), hyper (1880), über (2000), mega, giga (1990)
- Prefixen die verdwijnen: in en oer
- Ook het Engels heeft veel invloed (duh!)
- Niet alleen leenwoorden maar ook leen vertalingen (woorden die direct/letterlijk vertaald worden en overgenomen worden)
- Ook invloed van het Duits, met bijvoorbeeld de herhalingsconstructie
- Feit is dat constructie ontstaat/neemt toe
- Wemelen (nep-definiet)

Genitief is nog een soort van overgebleven bij woorden zoals:

- Veel leuks
- Niets leuks
- Iets leuks
- Weinig leuks
- Wat leuks